

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-1131

30.11.2021

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Skade på fjøs – snøpress – svak konstruksjon – takkonstruksjon eldre enn 50 år.

Sikrede eier et fjøs/uthus med byggeår 1960. I løpet av høsten 2020 oppdaget sikrede at fjøset hadde fått skader. Kjellervegger og fjøsgulvet innvendig hadde kollapset. Selskapet rekvirerte takstmann for å få vurdert skadens årsak og omfang. Takstmannen konkluderte med at skaden skyldtes svak konstruksjon og manglende vedlikehold over år. Snøpress hadde etter takstmannens oppfatning vært en utløsende faktor. Selskapet avsto sikredes erstatningskrav. Det ble blant annet vist til at uthuset hadde flere svakheter i bygningskonstruksjonene, og at skadene skyldtes svekkelse av betongveggen over flere år. Sikrede var uenig i selskapets vurdering og mente at skadeårsaken var snøtyngde som påførte bygningen et horisontalt press. Nemnda kom til at skaden ikke var dekningsmessig da vilkårene hadde unntak for skade på bygninger som ikke benyttes til boligformål og som har takkonstruksjon som er eldre enn 50 år.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 500 000, samt rente av beløpet

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for skader på fjøs.

Sikrede har forsikring med følgende dekning:

4 HVILKE SKADER DEKKES

Forsikringen gjelder fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold og forbedringer er unntatt.

Forsikringen gjelder ved:

(...)

4.3 Snø og is

Skade som skyldes ras på eller fra tak, snø- og istyngde og snøpress

Unntatt er:

-Skade hvor råte, svak eller feilaktig konstruksjon, eller uriktig montasje er en samvirkende skadeårsak. Dersom bygningen på skadetidspunktet ikke tilfredsstiller de lastekrav som i henhold til bygningslovgivningen gjaldt på oppføringstidspunktet, anses dette som en svak/ feilaktig konstruksjon.

(...)

Skade på bygninger som ikke benyttes til boligformål og som har takkonstruksjon som er eldre enn 50 år.

4.6 Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over

Unntatt er:

(...)

-Skade som skyldes frost, is og tele.

Sikrede meldte 9.11.20 om skade til selskapet. I notat fra selskapet fremgår det at:

Ft ringer inn. Gjelder uthus på tverrveien

Betong som gir etter, vet ikke årsak.

Informerer om at han må finne årsaken før vi kan vurdere. Men om det er setningsskader dekker vi ikke.

Sikrede rekvirerte deretter takstmann som befarte eiendommen 20.11.20:

(...)

Fjøsene er oppført på 60 tallet, med betong, tømmer og reisverkkonstruksjon. Innehar kjeller, dyreholds del, for-del, lagerrom og høyloft. Standard byggeskikk som på de fleste fjøsene som ble oppført i samme tidsperiode.

Fra halve første etasje og opp er det reisverk og tømmer, derfra og ned i bakke er det betong og mur. Fjøs har ikke vært i bruk annet som lagring de senere år.

Eier oppdaget dette tilfeldig da han var og sjekket bygningen i høst.

På befaringen ble det oppdaget at kjellervegger hadde kollapse, og at fjøsgulvet innvendig også hadde kollapse som en følge av den var festet i veggen.

Det er betydelige skader i vegg og gulv, og det kan være fare for kollaps av hele veggen.

På besiktigelsene ble det også oppdaget en del sprekker i veggen som er av nyere dato, selv om mange også er av eldre dato.

Årsaken til dette kan være flere ting.

Den mest trolige er at det kan skyldes de store snømengdene som var i vinter der snøras fra tak lander like ved vegg. Det kan ha medført økt trykk i horisontal retning, samt at veggen kunne fått store sprekker. I tillegg kan det ha kommet inn vann i sprekken som igjen har frosset og sprengt inn veggen. Vann danner seg mellom vegg og snø som ligger mot vegg når det blir mildvær, og når frost oppstår igjen, blir det is og det blir trykk på vegg.

Selskapet rekvirerte ny takstmann som besiktiget eiendommen 19.1.21:

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Over år er betongvegger i fjøsbolig blitt svekket av frostspregning, og elde. Grunnmuren er oppført uten armering, og med svært mye stor stein i tilslag (se bilder). Deler av mur er oppført med trevirke i senter (sannsynligvis som isolering), og over år er denne svellet som følge av fuktighet, og påført grunnmuren ytterligere svekkelse.

Svekkelse av konstruksjonen er ytterligere forverret pga stort etterslep på løpende vedlikehold.

Snøpress mot yttervegg er sannsynligvis medvirkende til at skaden oppsto, men årsaken til skade er svak konstruksjon.

(...)

Oppsummering

Skade skyldes svak konstruksjonen og manglende vedlikehold over år, snøpress har vært utløsende faktor.

(...)

Sikrede klaget 4.5.21 saken inn til selskapets kundeombud, som avsto erstatning 9.6.21.

Begrunnelsen var at det ikke forelå noen plutselig skade, men en skade som hadde utviklet seg over tid. Selskapet viste også til unntaket i pkt. 4.6 for skade som skyldes jordtrykk, utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, svak eller feilaktig konstruksjon og frost/ is/tele.

Sikrede klaget til Finansklagenemnda 28.6.21.

Sikrede krever dekning for skaden og anfører at den oppsto plutselig og som følge av ytre påvirkning. Snøtyngde med horisontalt press på bygget var den avgjørende årsaken til skaden

bestående av utrasing av deler av mur og følgeskade på gulv innvendig som har rast. Bygget er oppført etter den normale byggeskikk på oppføringstidspunkt og har gjennomgått normalt vedlikehold. Det forhold at dagens murer kanskje ville tålt et slikt snøpress, er av mindre betydning. Begge takstmenn som har befart eiendommen har lagt til grunn at snøpress fra siden har hatt en negativ innvirkning på bygningsmassen.

Det kreves erstatning på kr 500 000 for utbedring av skaden med tillegg av rente i henhold til fal. § 8-4. Skademelding ble inngitt 9.11.20, og rente løper da fra 2.1.21, jf. § 8-4 første ledd.

Selskapet avviser ansvar og anfører at det ikke er sannsynliggjort at skaden oppsto plutselig. Tvert imot angir begge rapportene at skadene skyldes svekkelse over tid. Begge rapporter viser at årsaken til skade sannsynligvis er press/trykk utenfra og trykk fra tele inne i veggene. Over tid har dette svekket konstruksjonen, hvor trykket til slutt er blitt så stort at deler av muren kollapset.

Skade som skyldes tele er ikke omfattet av forsikringen, jf. unntaket i vilkårspkt. 4.6. Rapportene angir at en sannsynlig årsak til skaden er vann som har trengt inn i grunnmuren og deretter fryst og tint (tele). Videre har selskapet sannsynliggjort at skadene har oppstått over tid, og at uthusets konstruksjon er svak. Hovedårsak til skadene er ikke snøpress, men svak konstruksjon og manglende vedlikehold. Den svake konstruksjonen førte til at muren falt ut, og forsikringen unntar eksplisitt dekning for skader som skyldes svak konstruksjon.

Skaden er heller ikke dekningsmessig under pkt. 4.3 i forsikringen. Unntaket i nevnte vilkårspunkt kommer uansett til anvendelse. Bygget brukes ikke som bolig og har takkonstruksjon eldre enn 50 år. Skader på slike bygg som skyldes snøpress er ikke dekningsmessig. Svak konstruksjon er dessuten en samvirkende årsak til skaden og er dermed unntatt dekning.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for skade på fjøs.

Sikredes forsikring omfatter:

4.3 Snø og is

Skade som skyldes ras på eller fra tak, snø- og istyngde og snøpress

Unntatt er:

Skade hvor råde, svak eller feilaktig konstruksjon, eller uriktig montasje er en samvirkende skadeårsak. Dersom bygningen på skadetidspunktet ikke tilfredsstiller de lastekrav som i henhold til bygningslovgivningen gjaldt på oppføringstidspunktet, anses dette som en svak/ feilaktig konstruksjon.

(...)

Skade på bygninger som ikke benyttes til boligformål og som har takkonstruksjon som er eldre enn 50 år.

4.6 Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over

Unntatt er:

(...)

Skade som skyldes frost, is og tele.

Befaringsrapporten av 20.11.20 omtaler skadene som følger:

(...)

På befaringen ble det oppdaget at kjellervegger hadde kollapset, og at fjøsgulvet innvendig også hadde kollapset som følge av den var festet i veggen.

Det er betydelige skader i vegg og gulv, og det kan være fare for kollaps av hele veggen.

På besiktigelsene ble det også oppdaget en del sprekker i veggen som er av nyere dato, selv om mange også er av eldre dato.

Av skaderapport den 9.2.21 fremgår det følgende om skadeomfang:

Deler av grunnmur er sviktet, dette har medført at gulv i fjøshus er falt ned i gjødselkjeller.

Skadene på fjøset består i at kjellervegger har kollapset samt fjøsgulvet innvendig. Spørsmålet blir så om skadene er omfattet av sikredes forsikring.

Det følger av vilkårspunkt 4.3 som gjelder snø og is, at forsikringen dekker skade som skyldes ras på eller fra tak, snø- og istyngde og "snøpress". I befaringsrapporten av 20.11.20 fremgår det blant annet følgende om årsaken til skaden:

Årsaken til dette kan være flere ting.

Den mest trolige er at det kan skyldes de store snømengdene som var i vinter der snøras fra tak lander like ved vegg. Det kan har medført økt trykk i horisontal retning, samt at veggen kunne fått store sprekker. I tillegg kan det har kommet inn vann i sprekkeene som igjen har fosset og sprengt inn veggen. Vann danner seg mellom vegg og snø som ligger mot vegg når det blir mildvær, og når frost oppstår igjen, blir det is og det blir trykk på vegg.

Ifølge befaringsrapporten er den "mest trolige" årsaken til skadene de store snømengdene i vinter.

I skaderapporten av 9.2.21 fremgår det at:

(...)

Snøpress mot yttervegg er sannsynligvis medvirkende til at skaden oppsto, men årsaken til skade er svak konstruksjon.

Under oppsummering heter det at "Skade skyldes svak konstruksjon og manglende vedlikehold over flere år, snøpress har kun vært utløsende faktor". Nemnda forstår denne rapporten slik at skaden er forårsaket av en kombinasjon av svak konstruksjon, manglende vedlikehold og snøpress, altså slik at alle tre årsaker er nødvendige betingelser for skaden. En utløsende eller medvirkende årsak er også en nødvendig betingelse.

Forsikringen omfatter ifølge vilkårene "Skade som skyldes ras på eller fra tak, snø- og istyngde og snøpress". Formuleringen "skyldes" betyr at snøpress må være en nødvendig betingelse for skaden, men denne formuleringen gir i seg selv ikke noe krav om at snøpress må være den vesentlige årsaken. Hovedårsakslæren kommer først inn hvor det er samvirke mellom en skade som er omfattet av forsikringen og en skade som er unntatt, i dette tilfellet hvis snøpress virker sammen med "råte, svak eller feilaktig konstruksjon, eller uriktig montasje". Men i dette vilkåret har selskapet løst vurderingen av hva som er hovedårsak ved å si at unntaket kommer inn også hvor den unntatte årsaken samvirker med snøpress e.l.

Selskapet har vist til pkt. 4.6 om "plutselige og uforutsette skader". Denne ansvarsbærende klausulen kommer bare til anvendelse ved "andre skader enn de som er omhandlet av punktene over". Slik denne saken er dokumentert, er det vilkårspkt. 4.3 som er aktuelt fordi skaden skyldes "snøpress". Vilkauspkt. 4.6 er i så fall ikke aktuelt.

Selskapet har videre etter sekretariatets behandling vist til unntaket i vilkårene pkt. 4.3 for:

Skade på bygninger som ikke benyttes til boligformål og som har takkonstruksjon som er eldre enn 50 år.

Etter den fremlagte dokumentasjonen er takkonstruksjonen fra 1960-tallet, og det dreier seg om en låve som ikke brukes som bolig. I så fall kommer dette unntaket til anvendelse.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).